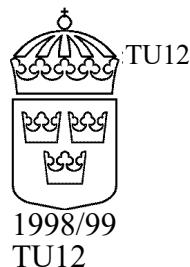

Trafikutskottets betänkande

1998/99:TU12

Ändringar i telelagen m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 1998/99:92 Ändringar i telelagen m.m., tre motioner som väckts med anledning av propositionen samt fyra motioner om telemarknaden som väcktes under den allmänna motionstiden i september förra året.

Utskottet ställer sig bakom regeringens samtliga förslag. Det innebär att telelagen anpassas till nyligen beslutade EG-direktiv på telekommunikationsområdet vilka syftar till att uppnå en öppen och effektiv tillgång till telenäten och till de tjänster som tillhandahålls i näten. Teleabbonenterna får genom förslaget ett stärkt integritets- och konsumentskydd. Krav införs bl.a. på att uppgifter om telefonsamtal skall, med vissa undantag, utplånas eller avidentifieras. Regler införs vidare om vad abonnemangsvillkor skall innehålla och bemyndigande lämnas för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att lämna närmare föreskrifter vad gäller nummerpresentation, vidarekoppling och kataloguppgifter. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Med hänvisning främst till pågående reform- och uppföljningsarbete på teleområdet avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Till betänkandet är fogat fyra reservationer.

Propositionerna

Proposition 1998/99:92

Regeringen (Näringsdepartementet) föreslår i proposition 1998/99:92 att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i telelagen (1993:597),
2. lag om ändring i lagen (1998:486) om ändring i telelagen (1993:597),
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
4. lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation.

Lagförslagen är fogade som *bilaga 1* till betänkandet.

Proposition 1998/99:72

Regeringen (Socialdepartementet) föreslår i proposition 1998/99:72 Rättspsykiatriskt forskningsregister att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) (punkt 3 Lagförslag 2.3).

Lagförslag 2.3 har av justitieutskottet överlämnats till trafikutskottet för behandling. Lagförslaget är fogat som *bilaga 2* till betänkandet.

Motionerna

Motioner med anledning av proposition 1998/99:92

1998/99:T20 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att regeringen inom ramen för EU-samarbetet verkar för ett undantag som medger användning av teledatauppgifter i brottsbekämpningsarbetet,

2. att riksdagen beslutar uppdra åt regeringen att återkomma med lagförslag om skydd för den personliga integriteten vid behandlingen av personuppgifter på telekommunikationsområdet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:T21 av Per-Richard Molén m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen i enlighet med vad i motionen anförts hos regeringen begär förslag till införande av "equal-access" i telelagen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Post- och telestyrelsen.

1998/99:T22 av Johnny Gylling m.fl. (kd) vari yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring i telelagen att EU-direktiven fastställs i en särskild lag där den principiella grundnivån anges.

1998/99:T220 av Per-Richard Molén m.fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att utveckla konkurrensen på teleområdet,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillförsäkra åtkomsten och konkurrensneutralitet vad avser Telias accessnät.

1998/99:T223 av Johnny Gylling m.fl. (kd) vari yrkas

38. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avreglering av telemarknaden.

1998/99:T806 av Torgny Danielsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklandet av ett länstäckande GSM-nät i Värmland.

1998/99:N275 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas

7. (delvis) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av konsekvenserna av avreglering av post- och televerksamheten samt prövning av de politiska initiativ denna kan föranleda.

Utskottet

1 Propositionernas huvudsakliga innehåll

1.1 Proposition 1998/99:92

I propositionen föreslås vissa ändringar i främst telelagen (1993:597) för att genomföra teledataskyddsdirektivet (97/66/EG), taltelefonidirektivet (98/10/EG) samt direktivet 97/51/EG om ändring i ramdirektivet (90/387/EEG) och direktivet om hyrda förbindelser (92/44/EEG) inom telekommunikationsområdet.

Enligt regeringens redovisning under rubriken Behandling av personuppgifter inom telekommunikationsområdet framgår att förslaget innebär att uppgifter som gäller särskilda telemeddelanden skall, med vissa begränsade undantag, utplånas eller avidentifieras vid samtalets slut eller när meddelandet nått mottagaren. Bestämmelser om skadestånd och rättelse vid behandling av personuppgifter förelås vidare införas i telelagen. Bemyndigande lämnas för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att i viss utsträckning meddela närmare föreskrifter om tillhandahållande av nummerpresentation, vidarekoppling och kataloguppgifter.

Av propositionen framgår vidare under rubriken Nya taltelefonidirektivet m.m. att lagförslagen innebär att abonnemangsavtal skall innehålla vissa villkor, bl.a. om leveranstid, kvalitet och om hur fel skall avhjälpas. Genom lagförslaget ges tillsynsmyndigheten befogenhet att förelägga parter att ändra avtalet på visst sätt. Information om abonnemangsvillkor skall vara korrekt och tydlig. Föreskrifter införs med bl.a. krav på specificerade räkningar och preciseringar om vad som skall gälla exempelvis vid avstängning av abon-

nemang. Teleoperatörer som tillhandahåller telefonitjänst till fast nätanslutningspunkt och som har ett betydande inflytande på marknaden skall informera tillsynsmyndigheten och andra berörda användare vid större förändringar i nätet som begränsar tillgängligheten. Om det inte är möjligt för en abonnent som byter operatör att få behålla sitt tidigare nummer (nummerportabilitet) skall denne på begäran av abonnenten mot skälig ersättning vidarekoppla samtal till det nya numret eller hänvisa till detta nummer. Skyldigheten att tillämpa kostnadsgrundade taxor skall enbart omfatta teleoperatörer som har ett betydande inflytande på marknaden och som tillhandahåller telefoni mellan fasta nätanslutningspunkter eller hyrda förbindelser.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen antar ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i telelagen (1993:597). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999. Riksdagen antog i juni 1998 (prop. 1997/98:126, bet. 1997/98:TU14, rskr. 1997/98:305) lagen (1998:486) om ändring i telelagen (1993:597). Lagen träder i kraft den 1 juli 1999. Det i följd beslutade ändringarna av telelagen har för överskådlighetens skull arbetats in i det nu föreliggande förslaget till lag om ändring i telelagen. Som en följd härav föreslår regeringen att lagen (1998:486) utgår.

Det nu föreliggande förslaget till lag om ändring i telelagen innebär bl.a. en omnumrering av paragraferna i telelagen. Som en följd härav föreslår regeringen också en lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) och en lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation. Ändringsförslaget i fråga om sekretesslagen gäller 16 kap. 1 § 9 p. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

1.2 Proposition 1998/99:72

I proposition 1998/99:72 Rättspsykiatriskt forskningsregister föreslår regeringen att ett förbiseende vid införandet av lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS) skall rättas till. Förbiseendet gäller 16 kap. 1 § 8 p. sekretesslagen. Rättelsen innebär, enligt ett till propositionen fogat lagförslag som omfattas av punkt 3 i regeringens hemställan, att en hänvisning i nämnda lagrum till vissa bestämmelser i lagen (1994:953) om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården ersätts med en hänvisning till vissa bestämmelser i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

2 Motionsförslag

2.1 Telelagen m.m.

Gun Hellsvik m.fl. (m) framhåller i motion T20 yrkande 1 att det ligger både i medborgarnas och statsmakternas intresse att polisen även framdeles kan möta den alltmer komplicerade och svårutredda brottsligheten på ett effektivt sätt och med fortsatt utnyttjande av tekniska landvinningar. Det är därför viktigt att regeringen inom ramen för EU-samarbetet verkar för ett undantag

från kravet på utplåning eller avidentifiering av teledatuppgifter som medger användning av teledatuppgifter i brottsbekämpningsarbetet.

Motionärerna framhåller vidare att bestämmelser som rör väsentliga medborgarintressen, som t.ex. integritetsskyddet vid behandlingen av personuppgifter på telekommunikationsområdet, bör regleras av riksdagen genom lagstiftning i stället för genom myndighetsuppgifter (yrkande 2). Regeringen bör därför återkomma med lagförslag om skydd för den personliga integriteten vid behandlingen av personuppgifter på telekommunikationsområdet.

Enligt Johnny Gylling m.fl. (kd), motion T22, är Kristdemokraterna kritiska mot den omfattande detaljreglering som genomsyrar regeringens förslag till ändringar i telelagen. Motionärerna förordar i stället att det borde prövas att utfärda en särskild lag där den principiella grundnivån på teleområdet anges.

2.2 Konkurrens- och avregleringsfrågor

Per-Richard Molén m.fl. (m) begär i motion T21 att krav på equal-access införs i enlighet med EU:s direktiv på området. Därmed är det inte längre nödvändigt för abonnenterna att slå ett prefix före det aktuella telefonnumret för att använda sig av konkurrerande operatörer i Telias fasta telefonnät. Motionärerna framhåller vidare att med hänsyn till Telias tendenser till motspänstighet och fördröjning med att genomföra s.k. equal-access bör Post- och telestyrelsen ges erforderliga befogenheter så att uppställda tidsplaner kan följas.

Per-Richard Molén m.fl. (m) understryker i motion T220 behovet av åtgärder för att utveckla konkurrensen och skapa en ökad mångfald på teleområdet. Det är enligt motionärerna viktigt att krav snabbt införs på nummerportabilitet för fastnätoperatörer och att en öppen nummerplan införs. Vidare bör regler införas som innebär att fastnätoperatörerna skall se till att abonnenterna har möjlighet att genom förval få tillgång till tjänster i det fasta nätet av samtrafikerande teleoperatörer. Motionärerna framhåller vidare att frågan om Telias kontroll av accessnätet har fått en tillfällig lösning i och med de nya samtrafikavgifter som förhandlats fram. Frågan om Telias accessnät bör dock få en permanent lösning så att konkurrerande teleoperatörer kan verka på likvärdiga villkor.

Johnny Gylling m.fl. (kd) framhåller i motion T223 att Sverige tillsammans med Storbritannien, tack vare avregleringen, har fått ett klart försprång framför övriga länder. Det kommer att visa sig mycket svårt att hämta igen detta försprång om Sverige håller tempot uppe. Trots avregleringen är dock fortfarande Telia den helt dominerande aktören på den svenska telemarknaden. Mot denna bakgrund framhålls vikten av att fortsatta insatser görs för att avreglera telemarknaden.

2.3 Uppföljning och utvärdering

Agne Hansson m.fl. (c) föreslår i motion N275 att konsekvenserna av avregleringen på bl.a. teleområdet undersöks och att en prövning görs av de

politiska initiativ som en sådan utvärdering kan föranleda. I uppdraget bör ingå att överväga vilka regionalpolitiska konsekvenser en ytterligare privatisering på teleområdet kan leda till liksom möjligheterna att åstadkomma en ökad politisk styrning inriktad på att åstadkomma regional rättvisa med eller utan en sådan privatisering.

2.4 GSM-nätets utbyggnad

Torgny Danielsson (s) framhåller i motion T806 att stora delar av Värmlands län i dag inte täcks av GSM-mobiltelefonsystem. För att utveckla turismen och stödja små- och ensamföretagare i regionen krävs en snabb utbyggnad av GSM-systemet så att mobiltelefonsystemet kan utnyttjas inom hela länet. Motionären förordar mot denna bakgrund att Värmlands län tillförs särskilda resurser för att som pilotlän utveckla ett länstäckande GSM-nät för mobiltelefoni.

3 Utskottets ställningstagande

3.1 Utgångspunkter

Utskottet konstaterar att förutsättningarna för telekommunikationerna under senare år genomgått snabba förändringar, bl.a. till följd av en snabb teknisk och marknadsmässig omvandling och en omfattande internationalisering. Genom telelagen (1993:597) fick Sverige mycket tidigt en av världens mest avreglerade marknader. Det övergripande målet för den svenska telepolitiken är – som stadgas i 2 § telelagen – att enskilda och myndigheter skall få tillgång till effektiva telekommunikationer till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad. Som ett medel att uppnå detta mål skall, enligt 3 § samma lag, strävan vara att skapa utrymme för och upprätthålla en effektiv konkurrens inom alla delar av telekommunikationsområdet.

För att nå ökad ekonomisk tillväxt samt ett förbättrat och större utbud av olika tjänster inom telekommunikationsområdet har alltfler länder kommit att eftersträva en ökad konkurrens. Inom Europeiska unionen har, som en del i arbetet med att skapa en gemensam och öppen inre marknad, direktiv antagits som inneburit att telemarknaden har avreglerats i de flesta länder fr.o.m. den 1 januari 1998.

För att säkerställa en öppen och effektiv tillgång till och användning av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster har inom EU beslutats om vissa ytterligare direktiv inom telekommunikationsområdet. Det gäller Europaparlamentets och rådets direktiv (97/66/EG) om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet (teledataskyddsdirektivet), direktivet (98/10/EG) om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö (taltelfonidirektivet) samt direktivet (97/51/EG) om ändring i ramdirektivet (90/387/EEG) och direktivet om hyrda förbindelser (92/44/EEG) inom telekommunikationsområdet. Genomförandet av dessa

3.2 Teledatauppgifter för brottsbekämpning

Ett av huvudsyftena med regeringens lagförslag är att stärka teleabonnenternas integritetsskydd. Utskottet delar regeringens uppfattning att för att stärka integritetsskyddet bör enligt Europaparlamentets och rådets direktiv särskilda bestämmelser införas i telelagen. Det innebär bl.a. att teleoperatören skall utplåna eller avidentifiera uppgifter som angår särskilda teledelanden efter samtalets slut eller när meddelandet nått mottagaren.

Som uppmärksammas i motion T20 yrkande 1 av Gun Hellsvik m.fl. (m) kan det dock ligga både i medborgarnas och statsmakternas intresse att teledatauppgifter kan användas i brottsbekämpningsarbete. Enligt utskottets mening är det angeläget att polisen kan möta den alltmer komplicerade och svårutredda brottsligheten på ett effektivt sätt och med fortsatt utnyttjande av tekniska landvinningar. Utskottet har därför förståelse för de synpunkter som motionärerna tar upp.

Utskottet vill mot denna bakgrund klarlägga att kravet på utplåning eller avidentifiering inte gäller för meddelande som omfattas av beslut om hemlig teleavlyssning eller teleövervakning. Lagringsförbudet för teledatauppgifter gäller heller inte om det är nödvändigt att hindra och avslöja obehörig användning av telenätet. Sådana uppgifter får sparas för att säkerställa lagföring eller en framtida skadeståndsprocess. Vidare gäller att om abonnenten begär att störande samtal skall spåras skall uppgifter som identifierar den uppringande abonnenten lagras och hållas tillgänglig av teleoperatören. Dessutom gäller att lagringsförbudet inte omfattar behandling av sådana uppgifter som är nödvändiga för fakturering av abonnenter eller fakturering och betalning av samtrafikavgifter till dess fordringen är betald eller preskriberad.

Som framgår av propositionen anser regeringen att det kan finnas skäl att återkomma till frågan om utnyttjande av teleuppgifter för brottsbekämpning. Ett omfattande arbete pågår kring frågor om bekämpning av grov och organiserad brottslighet inom Europeiska unionens tredje pelare. Det gäller bl.a. möjligheterna för brottsbekämpande instanser att ta del av datauppgifter från olika former av ny teleteknik. Utskottet förutsätter att regeringen inom ramen för EU-samarbetet verkar för en effektiv brottsbekämpning och för riksdagen redovisar de resultat som därvid uppnås. Med det anförda finner utskottet att syftet med motion T20 (m) yrkande 1 blir tillgodosett. Något initiativ från riksdagens sida är inte erforderligt. Yrkandet avstyrks därför.

3.3 Ändringar i telelagen

I motion T20 (m) yrkande 2 riktas invändningar mot att regeringens lagförslag innebär att vissa bestämmelser i direktiven överförs till myndighetsföreskrifter i stället för lag. Utskottet konstaterar att de aktuella direktiven innehåller bestämmelser som i huvudsak är sådana att de vid genomförande i svensk rätt enligt regeringsformen kräver lagstiftning. Regeringens förslag till ändringar i telelagen har utformats med denna utgångspunkt. Vissa be-

stämmelser i de aktuella direktiven är emellertid på en sådan detaljnivå och av en sådan betydelse att de inte lämpar sig för lagreglering. Som föreslås i propositionen bör därför regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ges bemyndigande att meddela närmare föreskrifter i vissa frågor. Det gäller bl.a. i fråga om tillhandahållande av nummerpresentation, vidarekoppling och kataloguppgifter.

Av propositionen framgår vidare att de föreslagna bemyndigandena när det gäller behandling av personuppgifter inom telekommunikationsområdet görs med stöd av lag och strider som sådana inte mot regeringsformen. Lagrådet har inte heller haft någon erinran mot regeringens lagförslag i denna del. Utskottet gör för sin del samma bedömning. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett förorda någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandet.

Beträffande motion T23 (kd) om en översyn av telagstiftningen konstaterar utskottet att den snabba utvecklingen när det gäller telekommunikationer och informationsteknik har lett till en rad förändringar i teleregleringen på såväl nationell som europeisk nivå. Sverige har gått från en situation som ibland kallats ett ”oreglerat monopol” till ett läge som kan karakteriseras som ”reglerad konkurrens”. Belysande för den snabba förändringstakten inom området är att riksdagen har behandlat förslag om ändringar i telelagen i det närmaste varje år alltsedan lagen trädde i kraft år 1994.

Som utskottet återkommer till senare i avsnitt 3.6 Konkurrens- och avregleringsfrågor har Post- och telestyrelsen väckt nya reformförslag om ändringar i telelagen för att främja utvecklingen av en mer öppen och effektiv telemarknad. Till bilden hör även att utvecklingen kan leda till krav på en gemensam och integrerad lagstiftning för ljudradio, television, övrig radiokommunikation och televerksamhet. Utskottet har tidigare under riksmötet behandlat denna fråga (prop. 1997/98:167, bet. 1998/99:TU3, rskr. 1998/99:30).

Utskottet har förståelse för motionärernas uppfattning att lagstiftningen på teleområdet kan behöva ses över för att bl.a. uppnå ökad tydlighet och minskad detaljreglering. Enligt vad utskottet erfarit har EG-kommissionen nyligen inlett en översyn av gemenskapens hittillsvarande telereglering. Ny lagstiftning kan förväntas träda i kraft omkring år 2003. Utskottet förutsätter att regeringen inom ramen för detta reformarbete aktivt verkar för en tydlig och ändamålsenlig lagstiftning för att uppnå en effektiv och öppen telemarknad. Med hänvisning till det anförda finner utskottet att syftet med motionen kommer att tillgodoses.

Utskottet har mot denna bakgrund ingen erinran mot regeringens förslag till lag om ändring av telelagen. Riksdagen bör därför enligt utskottets mening anta de i proposition 1998/99:92 framlagda förslagen till lag om ändring i telelagen och lag om ändring i lagen (1998:496) om ändring i telelagen. Motionerna T20 (m) yrkande 2 och T23 (kd) avstyrks.

3.4 Ändringar i sekretesslagen

Regeringen har i propositionerna 1998/99:72 punkt 3 och 1998/99:92 punkt 3 föreslagit förändringar i sekretesslagen (1980:100). Ändringsförslagen gäller sekretesslagen 16 kap. 1 §. För att samordna förslagen till ändringar bör sekretesslagen 16 kap. 1 § 8 och 9 p ändras genom att riksdagen antar det av utskottet i bilaga 3 framtagna förslaget till lag om ändring i sekretesslagen.

3.5 Ändring i lagen om radiokommunikation

Utskottet tillstyrker det i proposition 1998/99:92 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om radiokommunikation.

3.6 Konkurrens- och avregleringsfrågor

Genom en väl fungerande telemarknad gynnas konsumenterna i form av lägre priser, bättre kvalitet och ett större utbud av olika teletjänster. Sedan riksdagens telepolitiska beslut år 1993 har såväl tekniken som marknaden förändrats i stor utsträckning. Inom EU har vidare beslutats om en rad direktiv på telekommunikationsområdet i syfte att avreglera marknaden. Riksdagen har mot denna bakgrund under senare år antagit en rad förändringar i telelagen för att anpassa den till de nya förutsättningar som råder.

De förslag som förs fram i motionerna T21 och T220 (båda m) om s.k. equal access och nummerportabilitet behandlades av riksdagen så sent som förra våren (prop. 1997/98:126, bet. 1997/98:TU14, rskr. 1997/98:305). Riksdagsbeslutet innebär att nummerportabilitet införs den 1 juli 1999, vilket gör det möjligt för abonnenten att behålla sitt telefonnummer vid byte av teleoperatör.

Riksdagsbeslutet i föl, som grundades på ett betänkande från ett enigt trafikutskott, innebar vidare att tillståndshavare skall se till att abonnenterna får tillgång till de teletjänster som erbjuds i telenätet av samtrafikerande teleoperatörer genom s.k. equal access. Abonnenterna skall kunna utnyttja en sådan tjänst genom stående förval. Det innebär att abonnenterna själva kan välja vilken operatör man vill använda utan att först slå ett särskilt prefix, som t.ex. 007, vilket idag krävs om man vill använda sig av Tele 2. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 1999. Närmare föreskrifter har meddelats av Post- och telestyrelsen (PTS) den 12 april 1999 (PTSFS 1999:2). Enligt föreskrifterna skall accessnätoperatörerna för fast nätanslutningspunkt se till att funktionen förval finns i funktionsdugligt skick för att tas i drift den 11 september 1999 kl. 03.00. Förval skall vara möjligt vid såväl internationell som nationell teletrafik.

När det gäller de farhågor som framförs i motion T21 (m) om att den beslutade reformen inte kan genomföras i den takt som åsyftats vill utskottet nämna att statsrådet Mona Sahlin den 13 april tidigare i vår i riksdagen besvarat en fråga av Per Westerberg (m) om bl.a. förval av teleoperatör (snabbprotokoll 1998/99:78, s.11). Hon sade då följande:

Det är glädjande att vi i denna frågeställning, till skillnad från andra debatter som Per Westerberg och jag kanske skulle kunnat ha, är helt och hållet överens.... Regeringen tar det för självklart att Telia kommer att följa de regler som anges i de föreskrifter som PTS i går antog. Jag kommer att följa den frågeställningen mycket noga. Telia har ett mycket stort ansvar på grund av den starka och unika ställning på marknaden som företaget har. Det kräver i sin tur att man med mycket stor varsamhet följer de regler och lagar som gäller. Jag följer frågan med stort allvar, Per Westerberg, och kommer att agera i större utsträckning om jag bedömer det nödvändigt.

Utskottet utgår från att teleoperatörerna följer det regelverk som statsmakterna har beslutat om och förutsätter att regeringen kommer att följa den fortsatta utvecklingen noga. Med det anförda finner utskottet att syftet med motion T21 (m) blir tillgodosett.

Beträffande de ytterligare åtgärder som efterlyses i motion T220 (m) för att utveckla telemarknaden kan nämnas att Post- och telestyrelsen på regeringens uppdrag nyligen redovisat principer för en ny nummerplan inklusive överväganden om riktnummerområden. Enligt PTS har nuvarande nummerplan en del brister genom att den bl.a. begränsar möjligheterna till tjänsteutveckling och full nummerportabilitet. PTS slutsats är dock att nuvarande struktur för telefonnummer bör behållas ytterligare en tid men att det långsiktiga målet är en sluten, icke begränsande nummerplan utan riktnummer. I rapporten anges att PTS fortlöpande kommer att pröva när behov och förutsättningar för ändring av nummerplanen föreligger. Utskottet anser att pågående beredningsarbete bör avvaktas och är därför inte berett att förorda någon riksdagens åtgärd vad gäller nummerplaner.

När det gäller de synpunkter som förs fram i motionerna om avregleringstakten och accessnätet konstaterar utskottet att tillgång till kunderna genom det fast kopplade telenätet utgör en förutsättning för en väl fungerande marknad på teleområdet. Villkor om samtrafik, som ger teleoperatörerna möjlighet att utnyttja varandras nät, är därför ett viktigt inslag i gällande telereglering. För operatörer med betydande inflytande på marknaden gäller enligt telelagen att avgifterna skall grundas på kostnaderna.

Enligt vad utskottet erfarit har samtrafikpriserna under senare år sjunkit väsentligt. Som exempel kan nämnas att enligt Telias prislista för samtrafik-tjänster i högtrafiktaxa har avgiften sjunkit från 16 öre per minut till 8,9 öre per minut år 1999. Prisutvecklingen har lett till att flera trafikföretag har börjat tillhandahålla även lokalsamtal för privatkunder i konkurrens med Telia. I sammanhanget kan vidare nämnas att Post- och telestyrelsen nyligen har beslutat att Telia skall sänka avgifterna för samtrafik för telefonitjänster till Telia Mobiles nät med totalt sett drygt 20 %. Om Telia inte sänker dessa priser före den 15 juni 1999 måste bolaget enligt beslutet betala 100 miljoner kronor i vite. Utskottet vill vidare nämna att investeringar har påbörjats i med Telia konkurrerande uppkopplingsnät.

Utskottet vill slutligen framhålla att marknaden på teleområdet utvecklas snabbt. Redan i dag har t.ex. dataöverföring i många fall större betydelse i fråga om såväl volym som kapacitet genom att denna verksamhet tar mycket större del av näten i anspråk än den traditionella telefonin. Den snabba tek-

niska och marknadsmässiga utvecklingen samt utbyggnaden av en digital infrastruktur för höghastighetskommunikation nödvändiggör ett fortsatt intensivt uppföljnings- och reformarbete. Dagens reglering bör därmed inte betraktas som ett färdigt ramverk utan ett fortsatt aktivt reformarbete krävs.

I sammanhanget kan nämnas att Post- och telestyrelsen nyligen har fört fram förslag till förändringar i lagstiftningen. Det gäller bl.a. möjlighet för tredjepartsaccess i mobiltelefoninätet, dvs. att vissa tillståndshavare genom tillståndsvillkor kan åläggas skyldighet att tillhandahålla nätkapacitet i sina mobila telenät. Mot bl.a. denna bakgrund pågår inom Regeringskansliet ett beredningsarbete för att ytterligare utveckla telelagstiftningen. Som utskottet återkommer till under det följande avsnittet pågår vidare utredningsarbete om hur staten i samverkan med näringsliv och teleoperatörer kan medverka till att en god regional och social täckning av avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur kan erbjudas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna T21 (m), T220 (m) och T223 (kd) i nu behandlade delar.

3.7 Uppföljning och utvärdering

Utskottet delar den grundsyn som kommer till uttryck i motion N275 (c) om att tillgång till effektiva och moderna telekommunikationer är en viktig förutsättning för möjligheterna att uppnå en positiv regional utveckling. Utskottet har mot denna bakgrund tidigare förutsatt att regeringen bedriver ett omsorgsfullt arbete med uppföljning och utvärdering och för riksdagen redovisar sina slutsatser härav. En väl fungerande tillsyn är av stor betydelse för möjligheterna att uppnå de telepolitiska målen.

Post- och telestyrelsen kontrollerar mot bl.a. denna bakgrund efterlevnaden av telelagen, meddelade tillstånd och föreskrifter. PTS redovisar årligen till regeringen utvecklingen på telemarknaden med avseende på tjänsteutbud, servicekvalitet och prisutveckling för olika regioner i landet och för olika abonnentkategorier. I PTS senaste rapport från april 1999 om tillsynsverksamheten under år 1998 redovisas särskilt konsekvenser av den tekniska och ekonomiska utvecklingen på telemarknaden med avseende på tjänsteutbud, prisutveckling och servicegrad för bl.a. olika regioner och abonnentkategorier.

Utskottet vill vidare hänvisa till den statliga utredning som tillsatts för att undersöka tillgången till avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur ur ett regionalt och socialt perspektiv (K 1998:07, dir. 1998:61). Utredaren skall bl.a. presentera förslag till hur staten i samverkan med näringsliv och teleoperatörer kan medverka till att en god regional och social täckning av avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur kan uppnås. Uppdraget skall redovisas senast den 11 juni 1999.

Slutligen kan nämnas att en parlamentarisk kommitté nyligen tillkallats med uppgift att lämna förslag om hur den svenska regionalpolitiken skall inriktas och utformas under 2000-talets början (dir. 1999:2). Enligt utredningens direktiv skall kommittén bl.a. analysera de senaste årtiondenas regionala utveckling och orsakerna till denna. Kommittén skall vidare utarbeta

en strategi för regional balans och lämna förslag till mål och medel för den framtida regionalpolitiken.

Med det anförda kan inte utskottet finna annat än att syftet med motionen vad gäller önskemål om klarläggande av regionala konsekvenser och åtgärder för att ytterligare främja regional tillväxt blir tillgodosett. Beträffande de synpunkter som framförs i motionen om en privatisering på teleområdet kan nämnas att regeringen i proposition 1998/99:99 föreslagit en sammanslagning av Telia AB med Telenor AS. Förslaget behandlas av näringsutskottet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

3.8 GSM-nätets utbyggnad

Tillstånd för GSM (Global System for Mobile Communication) har meddelats Comviq AB (numera överfört till Tele 2 AB), Europolitan AB och Telia AB. Enligt tillståndskraven skulle operatörerna senast vid utgången av år 1996 ha täckt minst sträckningen av de vägar som den 31 december 1990 klassificerades som Europavägar samt tätorter som vid samma tidpunkt hade minst 1 000 invånare.

På uppdrag av Post- och telestyrelsen har tillgången till avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur nyligen kartlagts (Kartläggning av tele- och IT-infrastruktur, Öhrlings PricewaterhouseCoopers, mars 1999). Enligt rapporten täcker Telias mobilnät 99 % av befolkningen i Sverige medan Europolitans och Tele 2:s täckning uppgår till strax över 96 %. Enligt kartläggningen beräknas Telia ha en geografisk täckning på ca 80–90 % medan motsvarande andel för Europolitan och Tele 2 beräknas uppgå till 40–60 %.

Utskottet anser att tillgång till effektiva och moderna telekommunikationer utgör en viktig förutsättning för möjligheterna att uppnå en positiv regional utveckling i landet. På mobiltelefonområdet har den expansiva och konkurrensutsatta marknadssituationen drivit fram en snabb utbyggnad av GSM-näten. Utskottet konstaterar att utbyggnaden har genomförts av operatörerna själva på kommersiella grunder utan statliga insatser. Genom pågående och planerade investeringar i bl.a. basstationer för GSM-näten förbättras fortlöpande den geografiska täckningen. Vidare kan nämnas att för det analoga mobiltelefonsystemet NMT gäller att täckningen, med några få undantag, är landsomfattande.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att ompröva den grundläggande marknadsregleringen på mobiltelefonområdet. Konkurrensen mellan olika mobiltelefonoperatörer bör även fortsättningsvis betraktas som ett viktigt medel för att uppfylla de telepolitiska målen. Med hänvisning till det anförda är utskottet inte berett att förorda att statliga medel används för att påskynda utbyggnaden av mobiltelefonnätet för GSM i Värmland. Utskottet avstyrker därmed motion T806 (s).

Utskottet hemställer

1. beträffande *teledatauppgifter för brottsbekämpning*
att riksdagen avslår motion 1998/99:T20 yrkande 1,
res. 1 (m)
2. beträffande *ändringar i telelagen*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:T20 yrkande 2 och 1998/99:T22 antar regeringens förslag till
dels lag om ändring i telelagen (1993:597),
dels lag om ändring i lagen (1998:486) om ändring i telelagen (1993:597),
res. 2 (m, kd)
3. beträffande *ändringar i sekretesslagen*
att riksdagen med anledning av lagförslag 2.3 i proposition 1998/99:72 och lagförslag 2.3 i proposition 1998/99:92 antar det av utskottet i bilaga 3 framtagna förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
4. beträffande *ändring i lagen om radiokommunikation*
att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation,
5. beträffande *konkurrens- och avregleringsfrågor*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:T21, 1998/99:T220 yrkandena 5 och 13 samt 1998/99:T223 yrkande 38,
res. 3 (m, kd, fp)
6. beträffande *uppföljning och utvärdering*
att riksdagen avslår motion 1998/99:N275 yrkande 7 i denna del,
res. 4 (c)
7. beträffande *GSM-nätets utbyggnad*
att riksdagen avslår motion 1998/99:T806.

Stockholm den 19 maj 1999

På trafikutskottets vägnar

Monica Öhman

I beslutet har deltagit: Monica Öhman (s), Sven Bergström (c), Per-Richard Molén (m), Hans Stenberg (s), Karin Svensson Smith (v), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Monica Green (s), Inger Segelström (s), Stig Eriksson (v), Tuve Skånberg (kd), Mikael Johansson (mp), Kenth Skårvik (fp), Claes-Göran Brandin (s), Jan-Evert Rådström (m) och Christina Axelsson (s).

Reservationer

1. Teledatauppgifter för brottsbekämpning (mom. 1)

Per-Richard Molén (m), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m) och Jan-Evert Rådström (m) anför:

Vi anser att det ligger både i medborgarnas och statsmakternas intresse att polisen även framdeles kan möta den alltmer komplicerade och svårutredda brottsligheten på ett effektivt sätt och med fortsatt utnyttjande av tekniska landvinningar. Genom regeringens förslag försvåras allvarligt polisens utredningsarbete för bl.a. bekämpning av grova våldsbrott och narkotikabekämpning. Uppgifter om telefontrafik används även som bevis i domstolar. Regeringens förslag går också längre än det aktuella EU-direktivet som anger att teledatauppgifter får lagras under en begränsad tid medan regeringens förslag innebär att teledatauppgifter som huvudregel skall utplånas vid samtalets slut eller när meddelandet nått mottagaren. Det är därför viktigt att regeringen anpassar lagstiftningen och inom ramen för EU-samarbetet verkar för ett undantag från kravet på utplåning eller avidentifiering av teledatauppgifter som medger användning av teledatauppgifter i brottsbekämpningsarbetet.

Vi anser att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *teledatauppgifter för brottsbekämpning*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:T20 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

2. Ändringar i telelagen (mom. 2)

Per-Richard Molén (m), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Tuve Skånberg (kd) och Jan-Evert Rådström (m) anför:

Vi anser att bestämmelser som rör väsentliga medborgarintressen, som t.ex. integritetsskyddet vid behandlingen av personuppgifter på telekommunikationsområdet, bör regleras av riksdagen genom lagstiftning i stället för genom myndighetsuppgifter. Regeringen bör därför återkomma med lagförslag om skydd för den personliga integriteten vid behandlingen av personuppgifter på telekommunikationsområdet.

Vi är vidare kritiska mot den omfattande detaljreglering som genomsyrar regeringens förslag till ändringar i telelagen. Det borde i stället prövas att utfärda en särskild lag där den principiella grundnivån på teleområdet anges.

I avvaktan på att regeringen redovisar förslag till en reformerad telelagstiftning i enlighet med motionerna T20 (m) yrkande 2 och T22 (kd) tillstyrks regeringens lagförslag.

Vi anser att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ändringar i telelagen*
att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:T20 yrkande 2 och 1998/99:T22 samt med anledning av proposition 1998/99:92 antar regeringens förslag till

*dels lag om ändring i telelagen (1993:597),
dels lag om ändring i lagen (1998:486) om ändring i telelagen
(1993:597),
dels som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,*

1998/99:TU12
Reservationer

3. Konkurrens- och avregleringsfrågor (mom. 5)

Per-Richard Molén (m), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Tuve Skånberg (kd), Kenth Skårvik (fp) och Jan-Evert Rådström (m) anför:

Trots avregleringen på teleområdet dominerar fortfarande Telia den svenska telemarknaden. När det gäller lokaltelefoni finns nästan ingen konkurrens alls. De höga samtalstaxorna i GSM-näten är vidare ett problem. Ytterligare åtgärder krävs därför för att utveckla konkurrensen och skapa en ökad mångfald på teleområdet. Regeringen bör mot denna bakgrund skynda på reformeringen av lagstiftningen på telekommunikationsområdet till förmån för ökad konkurrens.

Vi anser att inom ramen för detta reformarbete bör Telias kontroll av accessnätet behandlas. Utgångspunkten bör vara att skapa en permanent lösning så att konkurrerande teleoperatörer kan verka på likvärdiga villkor. Det är även nödvändigt att nummerportabilitet för fastnätsoperatörer genomförs och att en öppen nummerplan införs. Vidare bör fastnätsoperatörerna se till att abonnenterna har möjlighet att genom förval få tillgång till tjänster i det fasta nätet av samtrafikerande teleoperatörer. Med hänsyn till Telias tendenser till motspänstighet och fördröjning med att genomföra s.k. equal-access bör Post- och telestyrelsen ges erforderliga befogenheter så att uppställda tidsplaner följs.

Vi anser att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

*5. beträffande konkurrens- och avregleringsfrågor
att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:T21, 1998/99:T220
yrkandena 5 och 13 samt 1998/99:T223 yrkande 38 som sin mening
ger regeringen till känna vad ovan anförts,*

4. Uppföljning och utvärdering (mom. 6)

Sven Bergström (c) anför:

Jag anser, som framhålls i motion N275 (c), att konsekvenserna av avregleringen på bl.a. teleområdet bör undersökas och en prövning göras av de politiska initiativ som en sådan utvärdering kan föranleda. I uppdraget bör ingå att överväga vilka regionalpolitiska konsekvenser en ytterligare privatisering på teleområdet kan få liksom möjligheterna att åstadkomma en ökad politisk styrning inriktad på att åstadkomma regional rättvisa med eller utan en sådan privatisering.

Jag anser att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande uppföljning och utvärdering

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:N275 yrkande 7 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts.

1998/99:TU12
Reservationer

1 Proposition 1998/99:92

1.1 Förslag till lag om ändring i telelagen (1993:597)

2 Proposition 1998/99:72 (punkt 3)

Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Förslag till lag om ändring i sekretesslagen 1980:100

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹ att 16 kap. 1 §² skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 kap.

1 §

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1–8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

Nuvarande lydelse

7. 36 kap. 1 § kyrkolagen
(1992:300)

8. 8, 9 och 10 §§ lagen (1994:953)
om åligganden för personal inom
hälso- och sjukvården

9. 25 § första stycket telelagen
(1993:597) såvitt avser uppgift om innehållet i
ett teledelande eller annan
uppgift som angår ett särskilt sådant
meddelande

26 § telelagen (1993:597) såvitt avser uppgift om kvarhållande

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 1998:857.

av försändelse på befordringsföretag eller om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare

10. 19 § första stycket 1 och 3
postlagen (1993:1684)

Föreslagen lydelse

7. 36 kap. 1 § kyrkolagen
(1992:300)

8. 2 kap. 8–10 §§ lagen (1998:531)
om yrkesverksamhet på hälso- och
sjukvårdens område

9. 45 § första stycket telelagen
(1993:597)

såvitt avser uppgift om innehållet i ett telemeddelande eller annan uppgift som angår ett särskilt sådant meddelande

46 § telelagen (1993:597)

såvitt avser uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag eller om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare

10. 19 § första stycket 1 och 3
postlagen (1993:1684)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

Sammanfattning.....	1
Propositionerna.....	2
Proposition 1998/99:92.....	2
Proposition 1998/99:72.....	2
Motionerna	2
Motioner med anledning av proposition 1998/99:92	2
Motioner från den allmänna motionstiden hösten 1998	3
Utskottet	3
1 Propositionernas huvudsakliga innehåll.....	3
1.1 Proposition 1998/99:92	3
1.2 Proposition 1998/99:72	4
2 Motionsförslag	4
2.1 Telelagen m.m.....	4
2.2 Konkurrens- och avregleringsfrågor.....	5
2.3 Uppföljning och utvärdering	5
2.4 GSM-nätets utbyggnad.....	6
3 Utskottets ställningstagande.....	6
3.1 Utgångspunkter	6
3.2 Teledatauppgifter för brottsbekämpning	7
3.3 Ändringar i telelagen.....	7
3.4 Ändringar i sekretesslagen	9
3.5 Ändring av lagen om radiokommunikation.....	9
3.6 Konkurrens- och avregleringsfrågor.....	9
3.7 Uppföljning och utvärdering	11
3.8 GSM-nätets utbyggnad.....	12
Hemställan	13
Reservationer.....	14
1. Teledatauppgifter för brottsbekämpning (m)	14
2. Ändringar i telelagen (m, kd).....	14
3. Konkurrens- och avregleringsfrågor (m, kd, fp)	15
4. Uppföljning och utvärdering (c).....	15
Propositionernas lagförslag	17
1 Proposition 1998/99:92	17
1.1 Förslag till lag om ändring i telelagen (1993:597)	17
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:486) om ändring i telelagen (1993:597).....	36
1.3 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	37
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation	39
2 Proposition 1998/99:72 (punkt 3)	40
Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	40
Utskottets lagförslag	41
Förslag till lag om ändring i sekretesslagen 1980:100	41